

PREJETO:

28-06-2019

OKROŽNO SODIŠČE V CELJU

II Kp 14840/2016

Prejeto:

neposredno - po pošti (navadno-priporočeno) - po e-pošti

24-06-2019

V izvodih s prilogami.

Poslano po pošti na dne

....., št. P.

Pisanje je fakturirano s(ž)EUR.

REPUBLIKA SLOVENIJA
VIŠJE SODIŠČE V CELJU

Podpis pristojne sodne osebe:

SKLEP

Višje sodišče v Celju je v senatu, ki so ga sestavljali višji sodnik in sodnici Marija Bovha kot predsednica ter Andrej Pavlina in Zinka Strašek kot člana,

ob sodelovanju zapisnikarice Danice Kos,

v kazenski zadevi zoper obtoženega: **JANEZ IVAN JANŠA,**

zaradi **dveh kaznivih dejanj po prvem in drugem odstavku 158. člena Kazenskega zakonika,**

o **pritožbi** obtoženčevega zagovornika Francija Matoza, odvetnika iz Odvetniške družbe Matoz v Kopru z dne 18. 1. 2019, zoper sodbo Okrožnega sodišča v Celju z dne 23. 11. 2018, opr. št. IX K 14840/2016,

na javni seji, opravljeni v navzočnosti obtoženca, njegovega zagovornika in pooblaščenca zasebnih tožilk Stojana Zdolška iz Odvetniške družbe Zdolšek v Ljubljani ter v nenavzočnosti zasebnih tožilk Evgenije Carl in Mojce Šetinc Pašek,

dne **7. junija 2019**

SKLENILO:

Pritožbi se ugodi in se izpodbijana sodba razveljavi, zadeva pa vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje pred popolnoma spremenjenim senatom.

OBRAZLOŽITEV:

1. S pritožbeno izpodbijano sodbo je bil obtoženi Janez Ivan Janša spoznan za krivega storitve dveh kaznivih dejanj razžalitve po prvem in drugem odstavku 158. člena Kazenskega zakonika (v nadaljevanju KZ-1). Izrečena mu je bila pogojna obsodba, v okviru katere mu je bila za vsako kaznivo dejanje razžalitve določena kazen dveh mesecev zapora, na podlagi določbe 3. točke drugega odstavka 53. člena KZ-1 pa enotna kazen treh mesecev zapora, s preizkusno dobo enega leta. Po prvem odstavku 95. člena Zakona o kazenskem postopku (v nadaljevanju ZKP) je sodišče prve stopnje obtožencu naložilo v plačilo stroške kazenskega postopka, potrebne izdatke obeh zasebnih tožilk ter potrebne izdatke in nagrado njunega pooblaščenca.
2. Zoper obsodilno sodbo prvostopenjskega sodišča se je pravočasno pritožil obtoženčev zagovornik iz pritožbenih razlogov bistvene kršitve določb kazenskega postopka, kršitve kazenskega zakona ter zmotne in nepopolne ugotovitve dejanskega stanja. Predlaga, da sodišče druge stopnje pritožbi ugodi in izpodbijano sodbo spremeni tako, da obtoženca oprosti obtožbe oziroma, da sodbo razveljavi in zadevo vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje. V skladu z določbo prvega odstavka 378. člena ZKP je zagovornik zahteval, da sodišče druge stopnje njega in obtoženca obvesti o seji pritožbenega senata.
3. V odgovoru na zagovornikovo pritožbo z dne 31. 1. 2019 se pooblaščenec zasebnih tožilk zavzema za zavrnitev pritožbe kot neutemeljene ter potrditev izpodbijane prvostopenjske obsodilne sodbe.
4. Na zahtevo obtoženčevega zagovornika je višje sodišče 7. 6. 2019 opravilo pritožbeno javno sejo in o njej v skladu z določbo prvega odstavka 378. člena ZKP obvestilo obtoženca, njegovega zagovornika, zasebni tožilki in njunega pooblaščenca. Javne seje so se udeležili obtoženi, njegov zagovornik in

pooblaščenec zasebnih tožilk. Po posvetovanju je pritožbeni senat sklenil, da se v skladu z določilom četrtega odstavka 378. člena ZKP javna seja opravi v odsotnosti obeh zasebnih tožilk, saj sta bili o seji v redu obveščeni, njun pooblaščenec in obtoženčev zagovornik pa sta s tem soglašala.

5. Pritožba je utemeljena.
6. Po preizkusu izpodbijane sodbe v okviru pritožbenih navedb obtoženčevega zagovornika in podatkov kazenskega spisa, pritožbeno sodišče pritrjuje pritožniku, da je prvostopenjska sodba obremenjena z absolutno bistveno kršitvijo določb kazenskega postopka iz 1. točke prvega odstavka 371. člena ZKP. Slednja je podana v primeru, če je bilo sodišče nepravilno sestavljeno ali če je pri izrekanju sodbe sodeloval sodnik ali sodnik porotnik, ki ni sodeloval na glavni obravnavi ali je bil s pravnomočno odločbo izločen iz sojenja.
7. V uvodnem delu pritožbe pritožnik sodišču prve stopnje, v sklopu bistvenih kršitev določb kazenskega postopka, očita tudi kršitev obtoženčeve pravice do naravnega sodnika, ko naj bi bila sodnica porotnica Simona Zorko za sojenje v predmetni kazenski zadevi določena v nasprotju z določili Sodnega reda (v nadaljevanju SR). Sodišče prve stopnje naj bi namreč pri določitvi te sodnice porotnice kršilo določbe 175. člena SR.
8. Sodišče druge stopnje se s tem pritožbenim očitkom povsem strinja in sledi pritožniku, ko se ta sklicuje na določbo drugega odstavka 23. člena Ustave Republike Slovenije. Ta določa, da lahko obtožencu sodi samo sodnik, ki je izbran po pravilih, vnaprej določenih z zakonom in s sodnim redom. S tem ta ustavna določba opredeljuje obtoženčevo pravico do zakonitega (naravnega) sodnika. Kot je zapisalo Ustavno sodišče že v odločbi z dne 23. 2. 1995, številka U-I-209/93, citirana ustavna določba preprečuje naknadno izbiro sodnika oziroma določitev kriterijev za izbiro sodnika, ki bo odločal v posamezni zadevi potem, ko je spor že nastal. Vnaprej določena pravila morajo izključiti diskrecijo kateregakoli organa pri določanju sodnika, ki bo odločal v posameznem primeru. Po stališču Ustavnega sodišča ta pravila ne smejo puščati nobene nepotrebne negotovosti in nedoločnosti pri določitvi sodnika. Na ustavni podlagi iz 128. člena Ustave (udeležba državljanov pri izvajanju sodne oblasti), 41. člen Zakona o sodiščih (v nadaljevanju ZS) predpisuje, da državljani sodelujejo pri izvajanju sodne oblasti kot sodniki porotniki pri okrožnih sodiščih. Po četrtem odstavku 36. člena ZS imajo vsi pri opravljanju sodniške funkcije v zbornem sojenju udeleženi sodniki enake pravice in enake dolžnosti. Sodniki porotniki pri sojenju odločajo o vseh vprašanjih, enako kot profesionalni sodnik, torej tudi o vprašanjih pravne narave. Prav zaradi pomembnosti njihove funkcije je v prvem odstavku 175. člena SR predpisano, da sodnike porotnike določi predsednik sodišča po abecednem redu priimkov sodnikov porotnikov iz seznama sodnikov porotnikov in pri tem pazi na

njihovo enakomerno obremenjenost. V skladu z drugim odstavkom citiranega člena lahko predsednik sodišča odstopi od tega pravila le, ko sta za sodelovanje potrebna posebno znanje in izkušnost sodnikov porotnikov, in ko je glavna obravnava preložena in se nadaljuje pred istim senatom. Po tretjem odstavku tega člena, ko predsednik sodišča določi sodnike porotnike za posamezni obravnavni dan, vpiše sodna oseba določena z razporedom dela, datum obravnave v kartotečni list sodnika porotnika in odpravi vabila (obr. SR št. 24). Kot jasno izhaja iz zgoraj povzetega določila SR ter drugih, ta predpis sodnega osebja ne pooblašča za sam akt določitve sodnika porotnika. Po prvem odstavku 9. člena ZS pooblastila in dolžnosti sodnega osebja, ki sodeluje pri izvajanju sodne oblasti, določa zakon. V skladu z uveljavljeno sodno prakso gre določanje sodnikov porotnikov šteti za del sojenja v konkretni zadevi torej za izvajanje sodne oblasti, ne pa za zadevo sodne uprave, kamor gre šteti ostala opravila, s katerimi se na podlagi zakona, sodnega reda in drugih predpisov zagotavljajo pogoji za redno izvajanje sodne oblasti, pravočasnost postopkovnih dejanj in pravočasnost izdelave sodnih odločb (prvi odstavek 60. člena ZS).

9. Iz zapisnika o glavni obravnavi z dne 23. 10. 2018 (list. št. 111 do 112) gre ugotoviti, da je bil zaradi odločitve o predlogu pooblaščenca zasebnih tožilk za izločitev sodnice porotnice Ike Plevnik, narok za glavno obravnavo prekinjen ob 9.40 uri (sodnica porotnica je na glavno obravnavo pristopila z zamudo šele ob 9.30 uri). Predsednica senata je ob tem naznanila, da se začetek glavne obravnave preloži na 11.00 uro, ko bo sporočila, kako je bilo odločeno glede izločitve sodnice porotnice.
10. Na list. št. 125 spisa se nahaja poročilo vodje sodnih zapisnikarjev Mirice Žlavs tedajčasni predsednici Okrožnega sodišča v Celju z dne 23. 10. 2018 v katerem je zapisano: "Dne 23. 10. 2018 sem bila ob 9.40 uri obveščena, da je bila porotnica v kazenski zadevi XI K 14840/2016 Ika Plevnik razrešena s sklepom Su 767/2018 z dne 23. 10. 2018. Glede na navedeno sem takoj pričela s postavitvijo novega sodnika porotnika v tej zadevi. Po kartotečnem vrstnem redu sem pričela s klicanjem sodnikov porotnikov. Prvi porotnik, ki je bil na vrsti je bil Valcl Rajmund, ki pa je porotnik v mladoletniških zadevah. Naslednji porotnik, ki je bil na vrsti, je bil Verbič Matjaž, ki je povedal, da se obravnave zaradi službene zadržanosti ne more udeležiti in se je opravičil, saj v tako kratkem času ne more priti na sodišče. Po klicu naslednje sodnice porotnice Zorko Simone, ki je bila na vrsti za postavev, pa je ta povedala, da se bo obravnave lahko udeležila ob 11.00 uri in je bila tako le-ta postavljena v tej zadevi kot sodnica porotnica".
11. Narok za glavno obravnavo je bil nato nadaljevan ob 11.00 uri, ko je iz zapisnika razbrati, da je predsednica senata strankam najprej vročila sklepčasni predsednici Okrožnega sodišča v Celju o izločitvi sodnice porotnice Ike Plevnik (list. št. 103 do 104).

12. Na podlagi zgoraj povzetega se je sodišču druge stopnje porodil resen dvom v pravilnost postopanja prvega sodišča pri določanju novega sodnika porotnika oziroma v obravnavanem primeru sodnice porotnice Simone Zorko, saj spisovni podatki nakazujejo, da bi lahko bila sama izbira in določitev sodnice porotnice, mimo predstavljenih določb SR, prepuščena diskreciji vodje sodnih zapisnikarjev, ne da bi ta bila za takšno postopanje sploh pooblaščenca s strani začasne predsednice sodišča oziroma, da bi imela za svoje ravnanje podlago v zakonu ali sodnem redu. Iz razporeda dela sodnega osebja na Okrožnem sodišču v Celju in njegovih organizacijskih enotah za leto 2018 z dne 28. 6. 2018, veljavnega v času obravnavanja predmetne kazenske zadeve, je pod oddelkom "strojepisnica" pod zaporedno št. 1 navedena Mirica Žlavs z zadolžitvijo sodne zapisnikarice in vodje strojepisnice. Iz tega dokumenta ni razvidno, da bi imela Mirica Žlavs poleg navedenih še kakšno drugo zadolžitev ali celo pooblastilo za določanje sodnikov porotnikov. Dalje iz njenega poročila izhaja, da naj bi s "postavitvijo" novega sodnika porotnika pričela že ob 9.40 uri, torej istočasno, ko je bil narok za glavno obravnavo prekinjen in ko začasna predsednica sodišča nikakor še ni mogla odločiti od predlogu pooblaščenca za izločitev sodnice porotnice Ike Plevnik. Prav tako iz poročila izhaja, da naj bi se sodnik porotnik Matjaž Verbič, ki naj bi bil po abecednem redu priimkov na vrsti pred sodnico porotnico Simono Zorko opravičil, da "v tako kratkem času" ne more priti na sodišče, vendar pa je iz zapisnika dalje razvidno, da se je narok nadaljeval šele ob 11.20 uri, ko je predsednica senata med ostalim tudi predstavila nov senat. Tako gre ob odsotnosti podlage, da vodja strojepisnik zapisnikaric odloča o določitvi sodnika porotnika, ne da bi ga pred tem v skladu z določbo prvega odstavka 175. člena SR določila začasna predsednica sodišča, v obravnavanem primeru ugotoviti, da je bila določitev nove sodnice porotnice prepuščena diskreciji za tovrstno postopanje nepooblaščenih oseb (odločanje kateri sodnik porotnik bo glede na časovno odzivnost primeren), in to celo preden je bila prejšnja sodnica porotnica s sklepom začasne predsednice sodišča sploh izločena.
13. Zaradi zgoraj navedenega je po oceni pritožbenega sodišča izpodbijana sodba obremenjena z absolutno bistveno kršitvijo določb kazenskega postopka iz 1. točke prvega odstavka 371. člena ZKP, ki pa ima vselej za posledico razveljavitev sodbe in vrnitev zadeve sodišču prve stopnje v novo sojenje. V ponovljenem postopku bo sodišče prve stopnje to kršitev v nakazani smeri odpravilo in o zadevi ponovno odločilo. Pri tem bo kritično presodilo tudi vsa pritožbena izvajanja obtoženčevega zagovornika, saj se s pritožbenimi navedbami, ki se nanašajo na dejansko stanje obravnavane zadeve glede na ugotovljeno kršitev v napadeni sodbi pritožbeno sodišče ni moglo ukvarjati. Pritožbeno sodišče se je obenem glede na samo naravo procesne kršitve odločilo, da bo obravnavano zadevo v ponovnem sojenju obravnaval spremenjen senat (četrti odstavek 392. člena ZKP), ki bo določen ob striktnem upoštevanju določb 156. in 175. člena SR.

14. Sklep pritožbenega sodišča temelji na določbah prvega in četrtega odstavka 392. člena ZKP.

Celje, 7. junij 2019

Zapisnikarica:
Danica Kos

Predsednica senata:
Marija Bovha

Soglasnost tega prepisa z
izvirnikom potrjuje

Vodja pisarne pri sodišču:

A handwritten signature in blue ink is written over a horizontal line. The signature appears to be 'M. Bovha'.